

XV. KERÜLET

Az ismeretlen város

Ahol az első szobrot állították
Kossuth Lajosnak

Vakító falú, tornácos házak, lila violával, égő muskátlival, kövér hagymafűzérel. Az udvaron kurtaágú gémeskút. — *Ki hinné, hogy ez is Budapest? Rákospalota öreg falujában, az Apor utcában láttam. A költő Babits Mihály így vallott erről a tájról: „Néma falun lakom én/ Nádas eresznek alatta topázzsemű tengericső csüng/ Hószinű fal, kék árny. Csend, csak a fecske/ csicsereg.”*

Egymillió tojás
a fővárosnak

A régi utcások, meg a palotai múzeum slingelt, sok színű palócsoknyái, vállkendői, a bársony borítású cipők, a degeszre tömött, hímzett szelű párnák, dunnák, a cifra tányérok, a képpé merevített menyasszonyi csokrok megőrizték ezt a hangulatot. De a folklór (a palotai nép a galgavölgyi néppel, viselete a palócokéval rokon), a múzeumon kívül is él itt — bár egyre szűkebb körben — az idősebbek viseletében, tárgyaiban, beszédmodorában. A népszokások mellett a 48-as forradalom is büszke hagyomány. Magyarországon a palotaiak állítottak először szobrot Kossuth Lajosnak. S ha nagyon keresnénk, talán egy-egy bevarrott, elrejtett Kossuth-bankót is találunk valamelyik ósdi padláson. De a 48-as vezér fényképét még sok régi házban őrzik. Ha máshol nem, hát a kávécsésze oldalán.

És azt ki tudja, hogy itt, a kerületben van Budapest legnagyobb termelészövetkezte? A Béke Tsz 3500 hold földje évi 40 millió forintos hasznót hoz a konyhakerti növény- és virágtermesztéssel, a szarvasmarha- és aprójószágneveléssel. A gazdaság egymillió tojást szállít évente a főváros üzleteibe.

A tisztító szél

Budapest legészakibb területének másik arcát a gyárak, a Landler Járműjavító, a Növényolajgyár és az óriás raktárepületek, a Ferroglóbus, a Női Ruha- és a Központi Bútorraktár rajzolják. Korom, füst mégsem szennyezi itt a levegőt: a szél a Duna felé viszi.

— Gyárat, ipartelepét a jövőben nem telepítünk ide — mondja a tanácselnök. A XV. kerület fejlesztési terve új lakótelepeket és raktárnegyedet irányoz elő. A harmadik ötéves tervben felépül

a központi egészségügyi rendelő is. A kerületben háromszáz cigánycsalád él. Reméljük, hogy a putrik is hamarosan eltűnnek. Tervek, elképzelések garmadája, de hogy mikor valósulnak meg, senki sem tudja...

Állandó belvízveszély

Rákospalota legnagyobb problémája az állandóan visszatérő belvíz. Évről évre növekszik, évről évre rohamosabban pusztítja a lakásokat. Az áradás miatt az idén 30 családot kellett kilakoltatni. Az iszapos vadvíz megreked, tóvá duzzad az utcákon és udvarokon. Besüpped a gyalogjáró, húzódik, töredezik az aszfalt. A belvíz különösen a Kozák tér környékét sújtja. A bűzös, fertőző talajvíz gyakran ablakmagasságig szivárog. Repedeznek, áznak a falak, leperog a vakolat. A kertek házakban pusztulnak a gyümölcsfák. A talaj nem tudja már befogadni a csapadékot. Nincs szennyvízelvezető csatorna.

— Pedig a csatornaépítéstől sokat várunk — folytatja a tanácselnök. A Közlekedési Építő Vállalat már felvonult. A lakók is vállalták, hogy segítenek. Felajánlották, hogy ingyen végzik el a földmunkát. De a vállalat, nem tudni, miért, visszautasította a segítséget. A földmunkát nem készítették elő. A másfél kilométer hosszú csatornaépítésen csupán négy-öt ember dolgozik.

Az idő pedig egyre jobban sürget, mert a főváros legészakibb kerülete: az „ismeretlen Budapest” fulladozik csatornák nélkül.

Harangozó Márta